

ความคาดหวังของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะ ของศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

Expectation of Teachers and School Administrators towards the Operation and Characteristics of Supervisors of the Secondary Educational Service Area Office 36

นางสาวจิรัชญา อินทะจักร

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความคาดหวังของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิบัติงาน สภาพการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ตามกรอบภาระงานของศึกษานิเทศก์ ตามโครงสร้างการแบ่งกลุ่มงานของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นการปฏิบัติ การนิเทศ และประเด็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำนวน 73 ข้อ 1 ฉบับ ในประเด็นการปฏิบัติการนิเทศ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน และประเด็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 432 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงและการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ วิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

จากผลการวิจัย พบว่า ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้าน ทั้งหมด 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความคาดหวังต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้าน ทั้งหมด 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้าน ทั้งหมด 3 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะและแนวคิดใหม่ต่อการนิเทศการศึกษา และสรุปข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ประเด็นของการปฏิบัติการนิเทศการศึกษานั้นสามารถสรุปข้อเสนอแนะในภาพรวมได้ว่า ควรมุ่งเน้นในการช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มากกว่าการติดตาม ตรวจสอบเพียงอย่างเดียว ซึ่งใน

การปฏิบัติการนิเทศการศึกษานั้นควรควบคู่ไปกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งหากใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ จะสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้อง นำไปสู่การแก้ปัญหา ที่ตรงจุด และเป็นระบบ ในส่วนประเด็น คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สามารถสรุปข้อเสนอแนะในภาพรวม ได้ว่า ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความ มั่นคงทางอารมณ์ รู้จักยอมรับจุดอ่อนของตัวเองและผู้อื่นและพร้อม ที่จะพัฒนาร่วมกัน รวมถึงรู้จักยอมรับ และเรียนรู้สิ่งดีจากผู้อื่นเช่นกัน

Abstract

This research aimed to study the expectation of teachers and administrators towards the operation and characteristics of supervisors of the Secondary Educational Service Area Office 36. The purposes were to study the condition and expectation on the educational supervision of supervisors of the Secondary Educational Service Area Office 36, and to propose the recommendations on the educational supervision of supervisors of the Secondary Educational Service Area Office 36. The research instrument was a 73-item questionnaire on the expectation of the operation, the conditions of the educational supervision and the characteristics of supervisors based on the framework of the supervision, monitoring and evaluation for educational provision group structure. There were two issues consisted of the supervision operation and the characteristics of the supervisors. The operation and supervision part was divided into six parts and the characteristics of the supervisors. The sample this of study consisted 432 government officials of the Secondary Educational Service Area Office 36 who was selected by the purposive sampling and multi-stage sampling. The data was systematically analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results of the research was found that the expectation on the operation of the educational supervision of the supervisors, in general, was at the highest level. The overall condition of the supervision operation of the supervisor in all six aspects was at the average level. The overall expectation on the supervisors' characteristics in all three aspects were at the highest level while supervisors' characteristics in all three aspects were at the high level.

The recommendations and the new concept for the educational supervision, and the conclusion on the recommendations of the supervisors of the Secondary Educational Service Area Office 36 were concluded as follows: The support, promotion, and development of the schools for the educational quality should be done rather than monitoring and examination. The educational supervision should be done with the action research

which will lead to the analysis of the problem and the accurately systematical solution. In terms of the supervisors characteristics appeared that the supervisors should be friendly and mature including be able to accept oneself and others' weaknesses. Besides, the supervisors should be ready to develop their potentials and having the acceptance and learning from others.

บทนำ

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์แบบ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เป็นคนเก่ง คนดีมีคุณธรรม และจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าต่อไป การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญและเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ เป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน พัฒนาคนให้สามารถปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตามสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของประเทศ และเตรียมคนให้ก้าวไปสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้เท่าทันโลกในภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลาและเป็นโลกแห่งการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ดังคำกล่าวที่ว่า การศึกษานั้นเป็นทั้งตัวการพัฒนาและเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนา คือ เป็นการพัฒนาตัวบุคคลโดยพัฒนาตัวคน ทั้งคนหรือพัฒนาชีวิตทั้งชีวิต ตัวการพัฒนา คือ การศึกษา เมื่อผู้เรียนมีการศึกษาแล้วก็จะเอาคุณสมบัติที่ตัวมีซึ่งเกิดจากการศึกษาไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : คำนำ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เป็นส่วนราชการจัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553 มาตรา 3 ที่บัญญัติให้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา รวมทั้งหมด 59 โรงเรียน มีศึกษานิเทศก์จำนวน 4 คน ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36, 2553 : 45)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ที่มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา เป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริหารและครูผู้สอนก็ได้มีการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทั้งทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี รวมถึงถึงความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 เพื่อจะได้ทราบความคาดหวังของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ในยุคปัจจุบัน และนำไปสู่การการจัดทำข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ยุคใหม่ให้มีประสิทธิภาพตามที่สถานศึกษา ต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังและสภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและสภาพคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และความคาดหวังของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ตามกรอบภาระงานของศึกษานิเทศก์ ตามโครงสร้างการแบ่งกลุ่มงานของกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษา ใน 2 ด้าน คือ

1.1 การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 56)

1.1.1 การประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.2 การพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้

1.1.3 การพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมิน

ผลการศึกษา

1.1.4 การพัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และ

การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.1.5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

1.1.6 การส่งเสริมและพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.2 คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ (คุรุสภา, 2549 : 12)

1.2.1 ด้านบุคลิกภาพ

1.2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์

1.2.3 ความสามารถในการปฏิบัติงาน

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (เชียงราย – พะเยา) ในเขตจังหวัดเชียงราย จำแนกเป็น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 รวมประชากรในการวิจัยทั้งสิ้น 2,022 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยสำหรับ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 41 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 68 คน คัดเลือกแบบเจาะจง สำหรับการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างครูใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตามจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน สุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามขนาดโรงเรียน (Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากตามสัดส่วนที่กำหนดตามตารางของเครชีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 320 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 432 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลครั้งนี้ คือ ความคาดหวังในการปฏิบัติงานสภาพการปฏิบัติงาน นิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ตามกรอบภาระงานของศึกษานิเทศก์ ในโครงสร้างการแบ่งกลุ่มงานของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาใน 2 ประเด็น คือ ประเด็น การปฏิบัติการนิเทศ และประเด็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ตามรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิบัติงานและสภาพการปฏิบัติงาน นิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (Best & Kahn, 1993 : 246-250) ดังนี้ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และน้อยที่สุด

การจำแนกคำถามในแบบทดสอบ

1. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา แบ่งเป็น 6 ด้าน

1.1 ด้านการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้

1.3 ด้านการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

1.4 ด้านการพัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.5 ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

1.6 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ แบ่งเป็น 3 ด้าน

2.1 ด้านบุคลิกภาพ

2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์

2.3 ความสามารถในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวคิดใหม่ต่อการนิเทศการศึกษา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 และผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 36 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 36 และผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
เพื่อส่งแบบสอบถาม

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 และข้อ 2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์
ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 ผู้วิจัยได้นำข้อมูล
จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปในเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์
โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิบัติงานและ
สภาพการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลความหมายค่าเฉลี่ย ของ
Likert (Best & Kahn, 1993 : 246-250)

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอ
แนะและแนวคิดใหม่ต่อการนิเทศการศึกษา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปในเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สรุปผลได้ ดังนี้

1. สภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวม

1.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้านทั้งหมด 6 ด้าน โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือด้านการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายด้าน

2.1 ด้านการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร และนำข้อมูลมาใช้วางแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

2.1.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาผู้บริหาร ครู ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ สอดแทรกหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร และนำข้อมูลมาใช้วางแผนพัฒนา และการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ข้อมูล จากการวิจัยในชั้นเรียนและการนิเทศภายใน ทั้งสองข้อนี้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากัน

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้

2.2.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูป

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆและภูมิปัญญา ท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง

2.2.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และดำเนินการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือการเป็นที่ปรึกษาของครูในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการและจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและการพัฒนารูปแบบ การสอนใหม่ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ด้านการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.3.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินการทดสอบทางการศึกษาให้สอดคล้องตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการและสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือการส่งเสริม พัฒนาผู้บริหาร ครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริการเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาแก่สถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2.3.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินการอ่าน คณิตศาสตร์ และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริม พัฒนาผู้บริหาร ครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเผยแพร่ รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

2.4 ด้านการพัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.4.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่ง

เสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีการนิเทศ ติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง

2.4.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนา
ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประสาน
ติดตามผลการประเมินภายนอกเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การมีการนิเทศ ติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาน
ศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การช่วยเหลือสถานศึกษาในการ
จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและศักยภาพของสถานศึกษา อยู่ในระดับ
มากที่สุด

2.5 ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

2.5.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการนิเทศ ติดตาม
และประเมินผลการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ
ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำฐาน ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ
จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนด จุดพัฒนาสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การร่วมกับสถานศึกษาพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ
และประเมินผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2.5.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการนิเทศ
ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ
พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประสานงาน ปฏิบัติงานร่วมกัน และสนับสนุน การปฏิบัติงานของสถาน
ศึกษา และหน่วยงานอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ
การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการ
ศึกษา และวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดจุดพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด คือ การร่วมกับสถานศึกษา วางแผนการนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา โดยใช้
นวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดทำแผนการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.6 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.6.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการส่งเสริมและ
พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาห้องสมุด
ให้เป็นศูนย์สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
คือ การจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทาง การศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2.6.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริม พัฒนาครู ผู้บริหารให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำรายงานการนิเทศติดตามประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. สภาพและความคาดหวังในคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ของศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวม

3.1 คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้าน ทั้งหมด 3 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก

3.2 ความคาดหวังต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ รวมทุกด้าน ทั้งหมด 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. สภาพและความคาดหวังในคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ของศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายด้าน

4.1 สภาพและความคาดหวังในคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ของศึกษานิเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ

4.1.1 คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีความสุข รอบคอบ น่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีอารมณ์ขัน อยู่ในระดับปานกลาง

4.1.2 ความคาดหวังต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีความอดทนต่อความยากลำบาก อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการมีอารมณ์ขัน อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 สภาพและความคาดหวังในคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านมนุษยสัมพันธ์

4.2.1 คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีไมตรีกับคนทั่วไป อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การเป็นกันเองกับครูและผู้อื่น อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นผู้แนะนำและผู้ตามที่ดี อยู่ในระดับมาก

4.2.2 ความคาดหวังต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีความจริงใจในการช่วยเหลือแนะนำผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมองโลกในแง่ดีและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ

การพูดจาสุภาพมีความยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ การเป็นกันเองกับครูและผู้อื่น และการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ ซึ่งทั้งสามข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 สภาพและความคาดหวังในคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ของศึกษานิเทศก์ ด้านความสามารถ ในการปฏิบัติงาน

4.3.1 คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรอบรู้ในการศึกษา และทันต่อความเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก

4.3.2 ความคาดหวังต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีจำนวน 4 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงเท่ากัน คือ ความรอบรู้ในงานของศึกษานิเทศก์ การมีวิสัยทัศน์อันยาวไกล ความรอบรู้ในการศึกษา และทันต่อความเปลี่ยนแปลง และการมีความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาอย่างเหมาะสม ทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด และมีเพียง 1 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทั้ง 4 ข้อ ข้างต้น คือ การมีภาวะผู้นำ

5. สรุปข้อเสนอแนะและแนวคิดใหม่ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

5.1 ประเด็นของการปฏิบัติการนิเทศศึกษานั้นสามารถสรุปข้อเสนอแนะในภาพรวมได้ว่า ควรมุ่งเน้นในการช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา สถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มากกว่าการติดตาม ตรวจสอบเพียงอย่างเดียว ซึ่งในการปฏิบัติการนิเทศศึกษานั้นควรควบคู่ไปกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งหากใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการจะสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้อง นำไปสู่ การแก้ปัญหาที่ตรงจุด และเป็นระบบ

5.2 ประเด็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สามารถสรุปข้อเสนอแนะในภาพรวมได้ว่า ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้จักยอมรับจุดอ่อนของตัวเองและผู้อื่นและพร้อมที่จะพัฒนาร่วมกัน รวมถึงรู้จักยอมรับและเรียนรู้สิ่งดีจากผู้อื่น

อภิปรายผล

1. สภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ประเด็นของการปฏิบัติการนิเทศ โดยภาพรวม

1.1 สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ทั้งโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในการดูแล ช่วยเหลือ แนะนำ ยังไม่เต็มที่และไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาสถานศึกษาก่อนข้างได้รับความกดดันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะจากการประเมินผลคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ความคาดหวังเกี่ยวกับผลการทดสอบในระดับต่างๆ ที่ถูกมองเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ ตัวหนึ่งในการบ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทำให้สถานศึกษามีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนา ดูแล ช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น ในขณะที่อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์

ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ยังมีไม่เพียงพอ เมื่อเทียบกับจำนวนสถานศึกษา และจำนวนข้าราชการครูในสังกัด อีกทั้งศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างเต็มที่ การนิเทศไม่ทั่วถึง และไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ส่งผลให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ข้าราชการครูและสถานศึกษาได้เท่าที่ควร ส่วนใหญ่ทำได้เพียงการติดตามตรวจสอบ ซึ่งไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา สอดคล้องกับฉวีวรรณ แก้วตาสาม (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครู ผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า การปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ทั้งโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ ช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นในทุกๆ ด้าน และต้องการให้ศึกษานิเทศก์ มีการปฏิบัตินิเทศการศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้านให้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับ สามารถ ผ่องศรี (2548 : 132) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครู โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

2. สภาพและความคาดหวังในคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยภาพรวม

2.1 คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ทั้งโดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกภาพ แสดงให้เห็นว่าที่ผ่านมาข้าราชการครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 มีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์อยู่แล้ว ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ เกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถภาพของผู้นิเทศที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประถมศึกษานครปฐม เขต 5 พบว่า สมรรถภาพของผู้นิเทศและการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถภาพด้านคุณลักษณะส่วนตัวอยู่ในระดับมาก สมรรถภาพด้านความรู้และทักษะอยู่ในระดับปานกลาง และการปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นการฝึกอบรมครูประจำการอยู่ในระดับน้อย สมรรถภาพของผู้นิเทศกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก

2.2 ความคาดหวังต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ทั้งโดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนั้นด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ แสดงให้เห็นว่า สภาพความเป็นจริงกับความคาดหวังยังไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการครูมองว่าคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สุดของศึกษานิเทศก์ เพราะเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แต่ตัวของศึกษานิเทศก์เองอาจมองว่าด้วยบทบาทของศึกษานิเทศก์เป็นการร่วมงานกับบุคคลในหลายๆ ระดับ และพบปะผู้คนหลายๆ ประเภท อยู่เป็นประจำ จึงให้ความสำคัญกับคุณลักษณะ ด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ สอดคล้องกับ สุมาลี จุลโพธิ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้นิเทศการที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูผู้สอนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรู้ของผู้นิเทศควรมีความรู้ ความเข้าใจหลักการของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร หลักวิธีการสอนและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านทักษะความสามารถ พบว่า ผู้นิเทศควรมีทักษะความสามารถการใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี สามารถให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ และสามารถสาธิตการสอนได้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าผู้นิเทศควรมีกริยาวางาน่าเชื่อถือ แสดงอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อผู้อื่นและใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้านการเป็นผู้นำ พบว่า ผู้นิเทศควรมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง ด้านบุคลิกภาพ พบว่าผู้นิเทศควรมีความขยันขันแข็งและกระตือรือร้นในการทำงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้นิเทศควรรักษาความลับของทางราชการและของผู้อื่น

3. สรุปข้อเสนอแนะและแนวคิดใหม่ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

3.1 การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษานั้นสามารถสรุปข้อเสนอแนะในภาพรวมได้ว่า ควรมีการเพิ่มเติมด้านการช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา สถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มากกว่าการติดตาม ตรวจสอบเพียงอย่างเดียว และในการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษานั้นควรควบคู่ไปกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งหากใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการจะสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้อง นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด และเป็นระบบ แสดงให้เห็นว่าที่ผ่านมามีศึกษานิเทศก์ไม่ได้ศึกษาผลการดำเนินงานนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ยังมีไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ อีกทั้งศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามการทำวิจัยควบคู่ไปกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษาก็เป็นแนวทางใหม่ที่จะทำให้การนิเทศการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้คุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเช่นกัน สอดคล้องกับ สานิตย์ พงษ์ประสบ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา และแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษา 5 ด้านแรก คือ จัดอบรมผู้มีหน้าที่ระดับอำเภอให้มีความรู้ความเข้าใจควรจัดสรรงบประมาณการนิเทศการศึกษา ยึดความขาดแคลน ความเหมาะสม ควรจัดให้มีการวางแผนการนิเทศการศึกษาร่วมกันทุกระดับ ควรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ เช่นคอมพิวเตอร์ควรจัดสัมมนาบุคลากรด้านการนิเทศ ด้าน

ปัญหาและแก้ไขการนิเทศการศึกษาร่วมกัน ควรกำหนดแผนการนิเทศ การศึกษาไว้ในแผนพัฒนา การศึกษา
ระยะยาว

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า
ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการศึกษาอย่างลึกซึ้ง และรอบด้าน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มี
ความมั่นคงทางอารมณ์ รู้จักยอมรับจุดอ่อนของตัวเองและผู้อื่นและพร้อมที่จะพัฒนาร่วมกัน รวมถึงรู้จัก
ยอมรับและเรียนรู้สิ่งดีจากผู้อื่นเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าที่ผ่านมาข้าราชการครูมองภาพของศึกษานิเทศก์ว่า
ยึดติดความเป็นผู้นำ ขาดการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศึกษานิเทศก์ไม่ได้มี
โอกาสได้ประสานงานร่วมกับทุกคน จึงทำให้บุคลากรบางท่านมองว่าศึกษานิเทศก์ ยึดตนเป็นใหญ่ ยึดติดกับ
การเป็นผู้นำ และเลือกที่จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่คุ้นเคยเท่านั้น สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ แก้วตาสาม
(2549 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ครูผู้
สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถในการ
ปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพ ส่วนปัญหาด้านคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่ามีความยึดติดในการเป็นผู้นำ
มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ที่คุ้นเคยมากกว่า และขาดความอดทนในสถานการณ์ต่างๆ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานและ
คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อ
ให้เกิดประสิทธิภาพในการนำผลไปใช้ และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นที่น่าสนใจในการวิจัยครั้งต่อไป
ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า สภาพในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ทั้งโดยรวม
และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แต่ความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา
ของศึกษานิเทศก์ ทั้งโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในการนิเทศการศึกษาจึงควรปฏิบัตินิเทศการศึกษาให้มากขึ้น อย่างทั่วถึง ครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน ต่อเนื่อง และ
มีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติกรนิเทศการศึกษานั้น ควรมีการเพิ่มเติมการช่วยเหลือ ส่ง
เสริม พัฒนา สถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ควบคุมการติดตาม ตรวจสอบ ซึ่งในการ
ปฏิบัติกรนิเทศการศึกษานั้น ควรควบคุมไปกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ หากใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ จะ
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้อง นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด และเป็นระบบ

3. จากการวิจัย พบว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรพัฒนาให้ตนเอง เป็น
ผู้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการศึกษาอย่างลึกซึ้ง และรอบด้าน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์
รู้จักยอมรับจุดอ่อนของตัวเองและผู้อื่นและพร้อมที่จะพัฒนาร่วมกัน รวมถึงรู้จักยอมรับและเรียนรู้สิ่งดีจาก

ผู้อื่นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพราะอาจจะสามารถได้ข้อมูลที่เป็นความจริง และได้ข้อมูลในเชิงลึกนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้ที่ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางที่สามารถค้นหาทิศทางการใหม่ในการนิเทศ การศึกษาได้อย่างชัดเจน
2. ควรมีการศึกษาปัญหาในการนิเทศการศึกษา สาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์. (2539). สมรรถภาพของผู้นิเทศที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา.
- คุรุสภา (2549). มาตรฐานความรู้ มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ สาระความรู้ สมรรถนะและ
มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ราชกิจจานุเบกษา.
8 มิถุนายน 2549.
- ฉวีวรรณ แก้วตาสาม. (2549). ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศของศึกษานิเทศก์สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- สามารถ ผ่องศรี. (2548). การศึกษาสภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา
ของศึกษานิเทศก์ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ยโสธร เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
อุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2533). ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2533.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2541). การประกันคุณภาพการศึกษาเล่มที่ 1 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2542). รายงานการดำเนินการนิเทศ 100%. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (2553). ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. เชียงราย: สำนักงานฯ.

सानิตย์ พงษ์ประสบ. (2541). การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์.

(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

สุมาลี จุลโพธิ์. (2533). คุณลักษณะของผู้นิเทศที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูผู้สอนในจังหวัด
เชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

Best, J., & Kahn, J. V. (1993). Research in Education. Boston: Allyn and Bacon.